

Kwatera Główna. Akta operacyjne.

Teka Nr.12.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

SZTAB GENERALNY

Odpis.

Biuro Historyczne.

L.dz.

Odpis listu Naczelnego Wodza
do Generała ROZWADOWSKIEGO.

Puławy 15.VIII.

3 godz.10 m.

Kochany Generale :

Piszę po objechaniu całego frontu IV armji i części trzeciej. Po dłuższym namyśle zdecydowałem zacząć stąd 16 - tego o świcie. Powody następujące - 1/ na południe czy popołudniu jutro nie będą gotowi, gdyż do niektórych dywizji uzupełnienia trafiają dopiero rano lub w południe jutro. 2/ ^P Pierwsza legionowa zbiera^{ze} się w Lubartowie dopiero jutro w południe. 3/ Zacząć jeszcze można byłoby na noc 15 - tego, lecz i to jest na nic, bo po sprawdzeniu przekonałem się, że straci się tak dużo na szybkości posuwania się nazajutrz, że gra nie warta świecy.

x/ t.za.15.VIII.; należy wziąć pod uwagę, że Naczelnny Wódz pisze w nocy z 14 na 15 sierpnia 1920. Data u góry /godzina/ zapewne została postawiona po ukończeniu pisma, czego dowodem dość duży odstęp daty godziny od daty dnia.

to znaczy ~~si~~^{ze} w rezultacie będę dalej posunięty, gdy
zaczne o świcie 16 - tego, niż gdybym rozpoczął na noc
15 - tego. Natomiast zdecydowałem następujące środki
przyspieszenia ruchu:

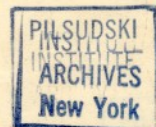
a/ Sam siedzę na karku ^u14 - tej, którą
liczę, że tego dnia awangardami dopędzę minimum do Gar-
wolina a może do Pilawy.

b/ 16 - tej - środkowej daje z tą samą
instrukcją przyspieszania marszu dowódcę ~~IV~~ + tej
armji.

c/ 1ª legionowa idąca na Parczew i dalej,
sama będzie spieszyć a mieć będzie na karku samego
Śmigłego, więc i 21 - a w środku, nawet gdyby nie wy-
spieszyła sama, będzie pohana przez postępy sąsiednich
dywizji.

Sądzę więc, że 16 - tego zdegażuje się zu-
pełnie 2ª legionową w Kozienicach, którą w takim razie
ściągnąć chcę na wieczór do Dęblina, by móc ją użyć na
zupełnie odsłonięte południe na pomoc 7 - mej, albo
w razie konieczności gdzieindziej. Jestem także przeko-
nany, że wieczorem już na połowę będzie zdegażowana
4 - ta i też duża jej część będzie zdatna do przeciągnię-
cia w części na górę czy do Warszawy samej, czy też
do V armji.

Ogromnieby ułatwiło zdegażowanie całego
frontu Wisły - t. zn. 2 armii gdyby - jeśli to nie

można będzie - co wobec ciężkich walk pod Radzyminem i zaangażowania tam już 1^x lit^x biał. wydaje się prawdopodobnem - więc jeśli nie można będzie uderzyć z miasta w stronę Nowo - Mińska po Brzeskiej szosie, to przynajmniej wyjść na spotkanie IV^x armii 15 - tą czy jej częścią od Karzewa i Wiązownej w stronę szosy lubelskiej. Gdyby był przedsięwzięty taki właśnie ruch sądzę, że 4. dywizja cała byłaby możliwą do przerzucenia jej ze świtem 17te -go do Warszawy albo na północ dalej.

Drugiego dnia operacji to znaczy 17te -go liczę, że otworzyć będą w stanie drogę Dęblin - Warszawa po prawym brzegu Wisły oraz drogę Nowo - Mińsk * Warszawa; jeśli zaś postępy centrum będą dobre i drugiego dnia, to już trzeciego dnia sądzę linia Warszawa - Siedlce - Łuków dałaby możliwość manewrowania zupełnie wspólnie z 1^x - ~~armią~~ armią i ^zmożliwością zgłoszenia w razie potrzeby lewego skrzydła IV^x armii w blizkości do przedmościa i zagrożonego odcinka Radzymin^x wraz z szosą idącą z Radzyna do Wyszkowa.

Naturalnie obliczenie to robię z opuszczeniem wariantu uderzenia z Warszawy 16te -go popołudniu lub 17te - ~~rano~~ rano^x tak jak umawiałem się poprzednio^x direct w stronę Nowo - ~~mińska~~ Mińska z użyciem tanków, gdyż^x powtarzam^x obawiam się, że w te dni większość sił Warszawy, a może i tanki z powodu ataków będą zaangażowane w kierunku północnym i północno - ~~wschodnim~~ wschodnim. Bo gdy

wszystkie obliczenia są oparte na wytrzymałości Warszawy nie trzeba się wahać rzucić atak tankowy na masę, czyli na kierunek Radzymin i w ten sposób przynajmniej na jeden dzień zdobyć spokój dla Warszawy.

Wogóle chcę IV armii i I legionowej nadać od początku taką samą szybkość i takie szalone tempo jak iejs kiedyś użyłem przy ukraińskiej ofensywie. Jeżeli mi się to uda a wysiłków nie poskapię i już wprowadzam całą armię w trans w tym kierunku to obliczenia moje okażą się słusznymi. Ale w zupełności na to nie liczę i dlatego ważnem jest nadzwyczajnie aby w ciągu 16 - tego łączność między mną a Warszawą była możliwie częsta, tak abyście w Warszawie już w południowych godzinach lub o 4 - 5 - tej mogli wiedzieć, czy moje starania co do szybkości odniosą skutek, gdyż od tego zależy zadyrgowanie na 17 - te rano sortie na południowym odcinku czy to w stronę Nowo - Mińska, gdy do tego będziecie zdolni, czy skromniej w stronę Garwolina z Karczewa i Wiazownej, gdy pierwsze okaże się zamdło ryzykownem z powodu położenia na odcinku Radzymin - Miłosna.

W każdym razie odradzam zupełnie jakiegokolwiek przeciągania 4 - tej przez Wisłę dla jakichkolwiek aktywnych uderzeń czy marszów - nie uda się to z nią z pewnością.

Daleko lepiej użyć ją po zdegażowaniu frontu Wisły na Warszawę lub dalej na północ. Robię dodatkowo

5.

najsilniejszy nacisk na to, aby 16te -go od południa by-
ła ~~najsilniejsza~~ ^{jak najintensywniejsza} łączność ze mną. Hughes musi dnia te-
go pracować popołudni⁴ nie raz lub dwa lecz z dziesięć
razy tak abyście wy w Warszawie i ja tutaj mogli być
w tak częstym i dobrym kontakcie by do godziny wieczor-
nej można było powziąć stanowczą decyzję i w Warszawie
i tutaj.

Gen. Leśnińskiego zgodnie z umową -
nagadawszy mu odpowiednio * wysłałem do Lwowa, ¹⁻⁸ jedzie on
via Warszawa, ¹ więc może i Pan z nim pomówić, dałem mu
pisemne pełnomocnictwo do objęcia natychmiast komendy,
jeśli ^{je} znajdzie, że Iwaszkiewicz nie może spełnić wszyst-
kiego, czego wymaga sytuac⁴ja, to znaczy aktywnej, ^{nie} ~~nie~~
biernej obrony Wschodniej Galicji.

To jest wszystko. Proszę przyjąć zapewnie
nie wysoki ego szacunku i poważania.

/-/ J. PIŁSUDSKI

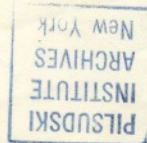
Spranspitem W. L. A. A. A. A. A.

Za zupełną zgodność odpisu z oryginałem:

Oryginał i teka gen. Rozwadowskiego, odpowiedź gen.
Rozwadowskiego, t. d. N. 20. Szt. Ścisłe tajne.

/-/ Borkiewicz kpt.

ref. B.H. Szt. Gen.

143